

Een **regentenstuk** of **regentessenstuk** was een type schilderij in Nederland in de 17e en 18e eeuw waarop de regenten (bestuurders) van een liefdadigheidsinstelling of gilde zijn afgebeeld. Dit type groepsportret hing doorgaans in de regentenkamer, de bestuurskamer waar de regenten bijeen kwamen om te vergaderen.

De regenten of voorlieden van liefdadigheidsinstelling (zoals een weeshuis, armenhuis, gasthuis of hofje) of gilde behoorden tot de meest voornamste burgers van de stad. Het was een prestigieuze erebaan. Ze lieten zich daarom graag afbeelden in deze rol. Voor de regentenstukken werden de meest gewilde schilders van die tijd gevraagd, zoals Rembrandt van Rijn (*De Staalmeesters*), Frans Hals, Ferdinand Bol en Bartholomeus van der Helst. De schilders konden goed verdienen aan de opdrachten, aangezien de regenten maar enkele jaren dienden en dus regelmatig werden afgewisseld door nieuwe regenten die zich graag lieten vereeuwigen.

Soms werden op de achtergrond ook anderen op het schilderij afgebeeld, zoals de binnenvader of -moeder, die de dagelijkse leiding over de liefdadigheidsinstelling had.

Bijvoorbeeld schilderde Abraham de Vries in 1633 een regentenstuk voor het Burgerweeshuis in Amsterdam dat niet alleen de regenten toont, maar ook de binnenvader en een weesmeisje.

Achtergrond bij schilderijen ten tijde van Jan de Bray

Op welke wijze zijn vroeger schilderijen gemaakt? In de tijd van Jan de Bray werden kunstwerken vaak geschilderd op schilderdoek opgespannen op spielatten of paneel. Schilderijen werden geschilderd in de regel met olieverf op basis van lijnolie. De verf kreeg kleur door gebruik te maken van pigment. Een pigment is een stof die de verf zijn kleur geeft. Pigmenten komen vaak uit erts en mineralen, zoals omber, houtskool, groene aarde, kwikzilver, kraplak, of sienna. Het zijn piepkleine korreltjes, die zich door het verfmengsel verspreiden. In de periode van Jan de Bray waren er veel minder pigmenten beschikbaar dan nu. De schilders moesten het doen met (soms giftige) stoffen zoals cadmium, vermiljoen, chromaat en kwiksulfide. Maar ook op vreemde plekken werden stoffen gewonnen, zelfs uit bijvoorbeeld urine. Een kleurstof heeft ook invloed op de transparantie van de verf. Soms werd hars toegevoegd aan de verf om de kleurintensiteit te vergroten. Afhankelijk van het soort kleurstof kan een kunstwerk door de jaren ook in meer of mindere mate zijn verkleurd.